

پاسخ به سؤالات شما

دکتر محمدرضا جوادی^۱، دکتر میثم اسماعیلی^۲، دکتر خیرالله غلامی^۱

۱. دانشکده داروسازی علوم پزشکی تهران، مرکز داروپزشکی داروخانه ۱۳ آبان
۲. مرکز داروپزشکی داروخانه ۱۳ آبان

مقدمه

داروخانه‌های وابسته به دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تهران از دیرباز علاوه بر سرویس‌دهی به بیماران آموزش دانشجویان دانشکده داروسازی را نیز به عهده داشته است. در کنار این دو مهم، دادن اطلاعات دارویی صحیح به بیماران و جامعه پزشکی نیز همیشه در دستور کار این مجموعه قرار داشته است. طی یکی دو سال اخیر، مرکز دارو پزشکی ۱۳ آبان کار مستقل خود را آغاز کرده و در زمینه اطلاعات دارو پزشکی، چه به بیماران و چه به جامعه پزشکی، کاری زیربنایی را آغاز کرده است.

روزانه تعداد بسیار زیادی سؤال داروپزشکی، چه به صورت تلفنی و چه از طرق دیگر، از این مرکز می‌شود که متخصصان این رشته به آن‌ها پاسخ می‌دهند. نشریه رازی از این پس در بخش «پاسخ به سؤالات شما» گوشه‌ای از این سؤال و جواب‌ها را به چاپ می‌رساند تا با همکاری این مرکز، قدمی در راه اطلاع‌رسانی درست داروپزشکی برداشته باشد.

سردبیر

□ پاسخ

در صرع مقاوم (Refractory Epilepsy) به عنوان داروی کمکی استفاده می‌شود.

- دوز مصرف: ۳۰۰mg/d در بزرگسالان و ۱۵۰mg/d در بچه‌های کمتر از ۲۰ کیلوگرم.
- مکانیسم احتمالی: تاثیر روی متابولیسم پورین و تحريك متابولیسم گلایسین

■ اطلاعات درخواستی

نحوه مصرف قرص لونورژسترل به عنوان دارویی برای ضدبارداری اورژانسی چگونه است؟ در صورتی که بعد از ۱۲ ساعت از دوز اول مصرف دوز دوم فراموش شود، چه اقدامی باید صورت گیرد؟

□ پاسخ

این دارو به سه روش تجویز می‌شود:

۱ - دو عدد با هم به صورت همزمان

۲ - هر ۱۲ ساعت یک عدد

۳ - هر ۲۴ ساعت یک عدد

هر سه روش تجویز اثربخشی یکسانی در ضدبارداری به صورت اورژانس دارند. بنابراین، در صورت فراموش کردن مصرف دوز دوم دارو بعد از ۱۲ ساعت می‌توان مطابق تجویز ۳ عمل کرد.

■ اطلاعات درخواستی

آیا داروی Fostimon همان Merional است؟ (پیشک برای بیمار Fostimon تجویز کرده، داروخانه به وی Merional داده است).

□ پاسخ

نام تجاری Fostimon خالص نوترکیب (۷۵IU) است در حالی که Merional داده شده به بیمار حاوی (۷۵+۷۵IU، LH) FSH می‌باشد.

■ اطلاعات درخواستی

آیا داروی آلوپورینول در درمان صرع جایگاهی دارد؟ (این دارو به تازگی برای بیماری با سابقه صرع تجویز شده است).

■ اطلاعات درخواستی

دختری شش ساله گیوه موجود در دماسنچ را به دلیل شکسته شدن دماسنچ در دهان، بلعیده است.

آیا کودک باید به بیمارستان منتقل شود؟

□ پاسخ

انواع گیوه Inorganic، Elemental و Organic می‌باشد.

جیوه‌ای که در دماسنچ وجود دارد، از نوع المنتال است. اگر این فلز بخار شود و وارد ریه‌ها گردد

■ اطلاعات درخواستی

آیا شربت مترونیدازول را در بیماری که سابقه آسم و تشنج دارد می‌توان تجویز کرد؟
این دارو به دلیل دل درد و اسهال، برای کودکی ۸ ساله، تجویز شده است.

■ سوابق پزشکی: آسم و تشنج
■ سوابق دارویی:

Spray Seretide 125mg
روزی ۲ پاف

Tab Ketotifen

شبی یک عدد

Syrup Metronidazol
هر ۸ ساعت ۳/۵ سی سی
□ پاسخ
منع مصرف و احتیاط مصرف در مورد بیماران آسمی ذکر نشده است.
در بیماران با سابقه تشنج باید با احتیاط استفاده شود. تشنج با دوزهای بالا و مصرف طولانی مدت این دارو گزارش شده است. تجویز این دارو باید با احتیاط و با دوز پایین در این بیماران صورت گیرد.

■ توصیه به بیمار: در صورت بروز علایم تشنج مصرف دارو باید قطع شود.

سابقه تشنج بیمار به پزشک اطلاع داده شود.

■ اطلاعات درخواستی

آیا از داروهای لوواتستاتین و جم فیبروزیل می‌توان در دوران شیردهی استفاده کرد؟ بیمار سابقاً داروی جم فیبروزیل را استفاده می‌کرده و به تازگی به دلیل بالا بودن کلسترول برای وی قرص

چون لیپوفیل است سریعاً جذب آلتوئل‌ها می‌شود و داخل جریان خون می‌شود. نوع المتنال به فرم Hg_2^+ اکسید می‌شود و ممکن است سمیت ایجاد کند هم‌چنین ممکن است به مقدار کمی وارد CNS شده و ایجاد مسمومیت کند. جذب گوارشی این فلز بسیار کم است و در صورت خوردن اتفاقی، ایجاد سمیت نمی‌کند، فقط در صورتی که خردکاری شیشه بلعیده شده باشد باید اقدامات لازم، در بیمارستان انجام گیرد.

■ اطلاعات درخواستی

کاربرد داروی متیل تستوسترون برای درمان کاهش میل جنسی در خانم‌ها چیست؟
برای این بیمار با سابقه افسردگی و کاهش میل جنسی داروهای ذیل تجویز شده است:

Tab: Methyl Testosteron

۱/۴ قرص از روز سوم عادت ماهیانه

Cap: Flouxetin 10mg

صبح و عصر یک عدد

Pearl Vit E 200

روزی یک عدد

Inj Progesterone 50mg

۲ عدد همزمان عضلانی

□ پاسخ

در مورد کاربرد آندروژن‌ها در اختلالات جنسی خانم‌ها اختلاف نظر وجود دارد. بعضی مقالات کاربرد آن را تأیید کرده و مطالعات دیگری اثربخشی آن را مورد سؤوال قرار داده‌اند.
اثر تستوسترون در بیمار فوق افزایش میل جنسی، تحریک جنسی، رضایت از فعالیت جنسی و بهبود خلق می‌باشد.

Tab Olanzapine	روزی یک عدد
Tab citalopram	روزی یک عدد
Amp Methocarbamol	یک عدد عضلانی
Tab Methocarbamol	روزی ۴ عدد
Tab Alfex-X	روزی یک عدد

□ پاسخ

Alfen-XL قرص آهسته رهش دیکلوفناک ۱۰۰mg است.

تداخل دیکلوفناک (NSAIDs) با SSRLs مثل سیتالوپرام به دلیل افزایش خطر خونریزی گوارشی Suspected) در رده ۲ از نظر اهمیت تداخل، در رده Moderate، و Delayed می‌باشد. داروهای NSAID باعث افزایش سطح سرمی لیتیوم از طریق کاهش دفع کلیوی آن می‌شوند (احتمال بروز عوارض توکسیک لیتیوم) و بنابراین، زمانی که داروهای NSAID به رژیم دارویی این بیماران اضافه یا قطع می‌گرددند پایش سطح سرمی لیتیوم انجام می‌گیرد و در صورت نیاز دوز لیتیوم تغییر می‌کند. به همین منظور بیمار برای بررسی بیشتر شرایط به پزشک متخصص ارجاع داده شد.

■ اطلاعات درخواستی

آیا مصرف آسپیرین باعث ناباروری می‌شود؟
پزشک متخصص به بیمار گفته شده که مصرف آسپیرین احتمال باردار شدن را کاهش می‌دهد (صرف طولانی مدت).

■ سوابق پزشکی: غلظت خون، ناباروری

■ سوابق دارویی:

ASA 80mg	روزی یک عدد
----------	-------------

لوواستاپین نیز تجویز شده است.

■ سوابق دارویی:

Gemfibrozil 300mg	QID
Lovastatin 20mg	QD

□ پاسخ

مطالعات انسانی در مورد مصرف داروهای ذکر شده در دوران شیردهی وجود ندارد ولی با توجه به اندازه مولکولی آن‌ها احتمال ترشح دارو در شیر وجود دارد، به دلیل احتمال ایجاد عوارض جانبی روی کودک (به ویژه مصرف همزمان این دو دارو) مصرف هیچ کدام از داروهای ذکر شده در دوران شیردهی توصیه نمی‌شود.

به بیمار توصیه شد تا زمانی که از این داروها استفاده می‌کند از شیرخشک برای تغذیه کودک استفاده کند همچنین با توجه به احتمال ایجاد رابdomیولیز یا میالری (با مصرف همزمان استاتین‌ها و جم فیبروزیل) در صورت ایجاد علایمی مثل تندرنس، درد و ضعف عضلات، داروها را قطع کرده و با پزشک خود مشورت کنند.

■ اطلاعات درخواستی

قرص Alfen-XL چیست؟ آیا مصرف همزمان این دارو با داروهای متوكاربامول، لیتیوم، الاتزاین و سیتالوپرام تداخل دارد؟

■ سوابق پزشکی بیمار: بیمار به سبب مشکلات اعصاب و روان، تحت درمان بوده و اخیراً به دلیل کمر درد برای وی داروهای متوكاربامول و دیکلوفناک تجویز شده است.

■ سوابق دارویی:

Tab Lithium	روزی یک عدد
-------------	-------------

در تخدمان فعال است. این پروستاگلاندین‌ها در آماده‌سازی تخمک‌ها و تشکیل آنزیم‌های پروتئولایتیک (که باعث پاره شدن فولیکول‌ها می‌شوند) نقش دارند.

■ اطلاعات درخواستی

آیا داروی فارماتون را می‌توان در بیماران مبتلا به هیپرتانسیون استفاده کرد؟

□ پاسخ

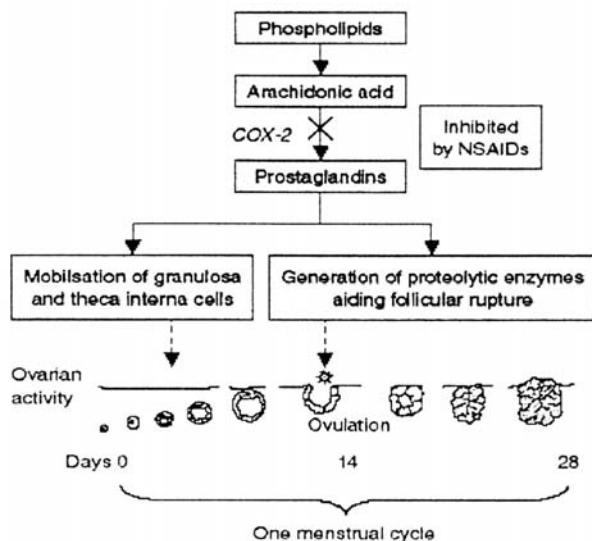
منع مصرفی در افراد مبتلا به فشار خون بالا وجود ندارد.

این دارو دارای عصاره گیاه جینسنگ می‌باشد براساس موارد ذکر شده در کتاب Applied therapeutic در مورد جینسنگ، این فرآورده

□ پاسخ

در مورد نقش NSAIDs در تخمک‌گذاری جای بحث وجود دارد. با توجه به برخی مقالات می‌توانند باعث ناباروری شوند، با این حال این عارضه در مورد مصرف آسپیرین با دوز پایین ۸۰mg و حتی دوزهای بالاتر از ۳۲۵mg ذکر نشده است (Greenway FL ۱۹۷۸) به طور کلی اطلاعات و مطالعات انسانی به مقدار کافی در این مورد وجود ندارد ولی بهتر است قبل از درمان ناباروری سابقه مصرف این داروها در افراد را بررسی کرد.

■ مکانیسم: مهار COX2 مانع تشکیل پروستاگلاندین از آراشیدونیک اسید می‌شود. COX2 یکی از دو ایزوآنزیمی می‌باشد که

در این دوران بیشتر از خطر آن باشد، دارو تجویز می شود و ممکن است پیشنهاد شود مادر در فاصله ۴ تا ۸ ساعت بعد از مصرف دارو شیر را بدوشد و تخلیه کند، زیرا بیشترین غلظت احتمالی در بین این ساعات در شیر موجود است. در طول این مدت مادر می تواند از شیری که قبل یا حین مصرف دارو دوشیده است استفاده کند.

■ اطلاعات درخواستی
خانمی با سابقه تشنج (صرع)، قصد دارد برای پیشگیری از بارداری از داروی LD استفاده کند. آیا می تواند با وجود مصرف داروهای زیر از داروهای هورمونی مثل LD، به منظور جلوگیری از بارداری استفاده کند؟
■ سوابق داروبی:

Tab Carbamazepine

(سه سال) روزی دو عدد

Tab Phenobarbital 100mg

روزی یک عدد

□ پاسخ

سازمان جهانی بهداشت (Who) برای خانمها بی که از داروهای القاکننده متابولیسم کبدی مثل کاربامازپین و فنوباریتال و ... استفاده می کنند، توصیه می کند که این افراد از فرصه های ترکیبی هورمونی برای پیشگیری از بارداری استفاده نکنند. مگر این که روش دیگری در دسترس نباشد. داروهای القاکننده متابولیسم باعث کاهش غلظت خونی داروهای ضدبارداری می شوند که این امر میزان شکست این روش را بالا می برد.

می تواند باعث افزایش فشار خون شود. به همین دلیل، بهتر است فشار خون افراد مبتلا به هیپرتانسیون در حین استفاده از این دارو چک شود.

■ اطلاعات درخواستی

خانمی از ماه سوم بارداری به دلیل افسردگی روزانه ۵۰ میلی گرم داروی سرتالین، با تجویز پزشک متخصص روانپزشک دریافت می کند، بعد از زایمان هم درمان ادامه پیدا کرده است. آیا در دوران شیردهی هم بیمار می تواند از این دارو استفاده کند؟

□ پاسخ

صرف سرتالین در دوران بارداری در رد (از سوی کارخانه طبقه بندی شده است) قرار دارد. اطلاعات ناشی از مطالعاتی که مصرف سرتالین را در میان خانم های باردار ارزیابی کرده اند، مصرف دارو را در سه ماه سوم توأم با خطر می دانند. خوشبختانه هیچ گونه اختلال جنینی مژو در میان نوزادان با این دارو دیده نشده اما از آنجایی که امکان بعضی از اختلالات به ویژه عصبی و کاهش وزن نوزاد با داروهای دیگر هم خانواده (SSRI) دیده شده باید در مصرف دارو در بارداری احتیاط نمود.

صرف این دارو در دوران شیردهی همانند بقیه داروهای SSRI تنها در صورت نیاز به درمان امکان پذیر است. از میان داروهای SSRI برای کنترل افسردگی پس از زایمان، سرتالین سازگارترین دارو در دوران شیردهی می باشد.

■ توصیه به بیمار: تأثیر مصرف طولانی مدت این دارو بر روی رشد و رفتار کودکان مطالعه نشده است. در صورتی که منفعت استفاده از این دارو